

PATVIRTINTA

Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos
direktorius 2026 m. rugpjūčio 21 d.
įsakymu Nr. (1.3 E)V-102

VILNIAUS ŠV. KRISTOFORO PROGIMNAZIJOS AKADEMINIO SĄŽININGUMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Tarptautinio bakalaureato (toliau – TB, angl. *International Baccalaureate* arba *IB*) organizacijos (IBO) dokumentais (*Academic Integrity* (2019), *The Primary Years Programme: From principles into practice* (2015, update 2023), *Programme standards and practices* (2020), *Learning and teaching* (2018), *MYP: From Principles into Practice* (2022)), yra įsipareigojusi puoselėti akademinio sąžiningumo ir atsakomybės kultūrą. Remdamiesi Tarptautinio bakalaureato (toliau – TB, angl. *International Baccalaureate* arba *IB*) filosofija, siekiame ugdyti principingus mokinius, kurie elgiasi sąžiningai, gerbia intelektualinę nuosavybę ir prisiima atsakomybę už savo mokymąsi. Akademinis sąžiningumas ugdomas kasdienėje mokymo(si) veikloje per tyrinėjimą, refleksiją, mokinių bendradarbiavimą, vertinimą ir mokytojų pavyzdį. Akademinio sąžiningumo tvarkos apraše apibrėžiami akademinio sąžiningumo principai ir praktika, kurių tikimasi iš visų progimnazijos bendruomenės narių, įskaitant mokinius, mokytojus ir tėvus.

2. Tarptautinio bakalaureato misija – TB siekia ugdyti smalsų, žinių siekiantį ir rūpestingą žmogų, kuris per tarpkultūrinį supratimą ir pagarbą padeda kurti geresnį ir taikesnį pasaulį.

3. Tarptautinio bakalaureato filosofija grindžiama įsitikinimu, kad švietimas turėtų būti orientuotas į mokinį, pabrėžiant tyrimais grįstą mokymąsi, tarpkultūrinį supratimą ir esminių gyvenimo įgūdžių ugdymą. Programa orientuota į holistinį ugdymą, puoselėjantį ne tik mokinių intelektualinius gebėjimus, bet ir jų asmeninį bei socialinį augimą.

4. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos misija – tobulėdami kartu, atsižvelgdami į kiekvieną mokinį, ugdome asmenybę, kuriančią savo vertybines nuostatas, gebančią sąmoningai mokytis tyrinėjant ir bendradarbiaujant.

5. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos vizija – bendradarbiaudami kryptingai ugdome mąstančią, atsakingą ir rūpestingą, sąmoningai besimokančią asmenybę; # **svarbuskiekvienas**.

II SKYRIUS AKADEMINIO SĄŽININGUMO TIKSLAI

6. TB akademinį sąžiningumą apibrėžia kaip „pagrindinį švietimo principą ir pasirinkimą elgtis atsakingai, kad kiti galėtų pasitikėti mumis kaip individais“ (IBO, 2019). Akademinio sąžiningumo

puoselėjimas yra būtinas skatinant tyrimais pagrįstą mokymąsi, etišką mokslinę veiklą ir asmeninį augimą.

7. TB mokinio profilis palaiko akademinio sąžiningumo idėją, skatindamas mokinius būti principingus, reflektyvius ir atsakingu akademinėje veikloje. Mokinio gebėjimų (ATL) ugdymas tiesiogiai susijęs su akademinio sąžiningumo ugdymu, kai reflektuojant ugdomos vertybinės nuostatos ir atsakomybės.

8. Akademinio sąžiningumo tvarkos aprašo tikslai yra šie:

8.1. skatinti bendrą akademinio sąžiningumo supratimą;

8.2. užtikrinti, kad mokiniai lavintų etinių tyrimų, citavimo ir bendradarbiavimo įgūdžius;

8.3. užkirsti kelią visų formų akademiniam netinkamam elgesiui ir spręsti jį;

8.4. remti atsakingų ir sąžiningų besimokančiųjų ugdymą pagal TB mokinio profilį.

III SKYRIUS

MOKINIŲ, MOKYTOJŲ IR TĖVŲ PAREIGOS

9. Tikimasi, kad Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos mokiniai:

9.1. pateiks savo originalius darbus;

9.2. tinkamai nurodys visus informacijos, vaizdų ar idėjų šaltinius (amžių atitinkantys citavimo metodai);

9.3. bendradarbiaus tik tada, kai leidžiama, ir tinkamai reflektuos apie grupės narių indėlį;

9.4. vengs visų formų plagijavimo, sukčiavimo, susitarimų, darbo dubliavimo ar duomenų klastojimo;

9.5. skaitmeninius įrankius ir dirbtinį intelektą (DI) naudos etiškai ir gavę mokytojo leidimą, užtikrindami, kad jų naudojimas būtų skaidrus ir atitiktų mokymosi tikslus. Dirbtinio intelekto tekstas negali būti pateiktas kaip savas tekstas. Jis gali būti naudojamas kaip šaltinis. Dirbtinis intelektas niekada nenaudojamas refleksijai.

10. Tikimasi, kad Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos mokytojai:

10.1. aiškiai mokys ir modeliuos akademinį sąžiningumą dėstydami dalyko programą;

10.2. pateiks teisingos citavimo praktikos ir šaltinių naudojimo rekomendacijas;

10.3. kurs užduotis ir pritaikys vertinimus, kurie skatintų originalias mintis ir sumažintų nesąžiningumo galimybes;

10.4. sąžiningai ir nuosekliai aptiks ir reaguos į netinkamo akademinio elgesio atvejus;

10.5. naudos autentiškumo tikrinimo įrankius;

10.6. skatins mokinių savirefleksiją, kai iškyla akademinio sąžiningumo problemų.

11. Tikimasi, kad Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos mokinių tėvai:

11.1. palaikys progimnazijos akademinio sąžiningumo filosofiją;

11.2. skatins mokinius priimti atsakomybę už savo mokymąsi;

11.3. padės mokiniams išsiugdyti gerus mokymosi įpročius ir laiko planavimo įgūdžius;

11.4. neatliks mokiniams skirtų užduočių už juos.

IV SKYRIUS

AKADEMINIS SĄŽININGUMAS TB PYP IR MYP PROGRAMOSE

12. 1–4 klasėse, t. y. PYP (Pradinio ugdymo programa – PUP, angl. *Primary Years programme* – PYP) programoje, ugdant mokinių akademinį sąžiningumą, akcentuojamas sąžiningas bendradarbiavimas, pagarba kitų idėjoms, pirminiai tyrinėjimo įgūdžiai. Mokiniai su akademinio sąžiningumu supažindinami šiais būdais:

12.1. pagal amžių tinkamos diskusijos apie idėjų nuosavybę;

12.2. originalaus mąstymo ir raiškos skatinimas;

12.3. įvadas į pagrindinį citavimą naudojant paprastą nuorodų pateikimą (pvz., „Radau tai knygoje pavadinimu...“);

12.4. mokslinių tyrimų įgūdžių ugdymas kaip PYP tarpdisciplininių temų dalis.

13. 5–8 klasėse, t. y. MYP (Pagrindinio ugdymo programa – PUG, angl. *Middle Years programme* – MYP) programoje, mokiniai turėtų:

13.1. suprasti ir taikyti formalius citavimo metodus (pvz., APA);

13.2. naudoti tyrimo strategijas, kurios atspindėtų atsakingą akademinį elgesį;

13.3. apmąstyti savo darbo, ypač MYP bendruomenės projekto, autentiškumą ir kokybę;

13.4. įsitraukti į atsakingą skaitmeninį elgesį ir akademinį bendradarbiavimą.

14. Šaltinių nurodymas ir citavimas yra esminė akademinio sąžiningumo dalis, rodanti pagarbą kitų autorių darbui ir intelektinei nuosavybei, todėl mokiniai turi tinkamai nurodyti citavimo pavyzdžius:

14.1. šaltinis literatūros sąrašė (knyga) įtraukiamas, nurodant autorius, leidimo metus, leidinio pavadinimą kursyvu, vietą ir leidyklą, pvz., Dirgėla, T. (2025). *Dingusios šluotos byla*. Vilnius: Tyto alba;

14.2. elektroninis šaltinis literatūros sąrašė įtraukiamas, nurodant autorius, datą, straipsnio ar puslapio pavadinimą kursyvu, svetainės pavadinimą, URL nuorodą, pvz., Kazlauskytė, A. (2026-03-16). *Suomiių ekspertas: medijų raštingumą mokyklose svarbu integruoti į kitas pamokas*. LRT. https://www.lrt.lt/naujienos/svietimas/45/2867145/suomiu-ekspertas-mediju-rastinguma-mokyklose-svarbu-integruoti-i-kitas-pamokas?srltid=AfmBOorUqgkXaAW-Hy10LM0hhZSgMK1PgMvKSEkbJ5PwjM3_OPIBX2v3. Jei autoriaus nėra, tada nurodomas straipsnio pavadinimas kursyvu, paskutinė atnaujinimo data, puslapio pavadinimas, nuoroda, pvz., *Lietuvos valstybės susidarymas*. (2024-08-04). Vikipedija. https://lt.wikipedia.org/wiki/Lietuvos_valstyb%C4%97s_susidarymas

14.3. netiesioginė citata tekste rašoma perfrazuojant norimą mintį, skliausteliuose nurodant autoriaus pavardę ir leidinio metus, pvz., *istorijos raidoje šis įvykis turėjo lemiamos įtakos valstybės formavimuisi* (Petrauskas, 2022). Jei autoriaus nėra, nurodomas straipsnio pavadinimas ir metai, pvz.: *naujosios technologijos yra pagrindas tvariai ateičiai* (Mokslo atradimai, keičiantys mūsų gyvenimą, 2025-05-25);

14.4. tiesioginė citata tekste rašoma kabutėse skliausteliuose nurodant autoriaus pavardę, leidinio metus, puslapį, pvz., kaip sakė mažasis princas, „jei kažkas myli gėlę, vienintelę gėlę, augančią tik vienoje iš daugybės milijonų planetų, jis jaučiasi laimingas ir jam daugiau nieko nereikia“ (Antoine de Saint-Exupery, 2017, p. 30). Jei autoriaus nėra, nurodomas straipsnio pavadinimas ir metai, pvz., „Naujoviškos technologijos, kaip antai ekologiško vandenilio gamyba, žada tvarius energetikos sprendimus“ (Mokslo atradimai, keičiantys mūsų gyvenimą, 2025-05-25).

V SKYRIUS AKADEMINIS NESĄŽININGUMAS

15. Akademinis nesąžiningumas (*academic misconduct*) yra bet koks mokinio veiksmas (tyčinis ar netyčinis), kurio pasekmė yra nesąžiningo pranašumo įgijimas sau arba kitam mokiniui vienoje ar keliose vertinimo dalyse. Taip pat akademinis nesąžiningumas yra laikomas veiksmas, kuris neleidžia teisingai ir objektyviai įvertinti mokinio realių žinių ir gebėjimų. Akademinio nesąžiningumo atveju svarbūs aspektai yra šie:

15.1. nesąžiningas pranašumas sau ir (arba) kitam. Apgaulės būdu gauti papildomi taškai arba pagalba kitam tuos taškus gauti, pvz., atsakymų pasakymas per atsiskaitomąjį darbą klasės draugui. Abu mokiniai tokiu atveju yra laikomi pažeidusiais akademinį sąžiningumą;

15.2. ketinimas pažeisti akademinį sąžiningumą, nežinojimas yra tolygus akademiniam nesąžiningumui (*Intent vs Outcome*). Mokinio netikslingas akademinio sąžiningumo pažeidimas dėl nežinojimo ar neapgalvojimo nepanaikina paties pažeidimo fakto. Jei darbe svetimos mintys pateiktos kaip savos – tai yra pažeidimas, nepriklausomai nuo mokinio ketinimų;

15.3. autentiškumo praradimas. Bet koks klasės ar namų darbas, kuriame mokinys pateikia ne savo, o kitų asmenų (klasės draugų, tėvų, korepetitorių, kitų autorių) ar dirbtinio intelekto žinias ir gebėjimus kaip savo pažeidžia autentiškos autorystės principą.

16. Akademinis netinkamas elgesys apima tokias nesąžiningo elgesio formas:

16.1. plagiatas – kito asmens darbo ar idėjų pateikimas kaip savo;

16.2. darbo dubliavimas – to paties darbo pateikimas skirtingoms užduotims;

16.3. nusirašinėjimas per atsiskaitymus ar atliekant namų darbus;

16.4. duomenų ar rezultatų klastojimas;

16.5. neleistinas dirbtinio intelekto naudojimas, kai jis neatskleidžiamas arba pažeidžia užduoties reikalavimus;

16.6. neleistinas bendradarbiavimas (*collusion*), kai individualus darbas atliekamas kartu su kitais, pvz., situacija, kai vienas mokinys leidžia kitam nukopijuoti savo darbą, abu pateikia tą patį ar labai panašų darbą kaip individualų, arba vienas asmuo atlieka didžiąją dalį kito mokinio užduoties. Neleistinas bendradarbiavimas skiriasi nuo leistino (*collaboration*), nes leistino bendradarbiavimo atveju mokiniai kartu aptaria užduotį, dalijasi idėjomis, planuoja darbą, tačiau kiekvienas parengia ir pateikia savo originalų darbą, bendradarbiavimas yra numatytas užduoties sąlygoje.

17. Užtikrinant akademinį sąžiningumą, tikslas nėra bausti, todėl pasekmės yra ugdomojo pobūdžio ir padeda mokiniui suprasti akademinio sąžiningumo svarbą. Siekdama aiškumo, progimnazijos bendruomenėje vadovaujama pamatinėmis vertybėmis ir sąvokomis, susijusiomis su akademinio sąžiningumu:

17.1. intelektinė nuosavybė (*intellectual property*) yra suvokiama kaip pagarba autorių teisėms, todėl naudojant autorių kūrinius būtina nurodyti autorių ir šaltinį. Negalima kopijuoti medžiagos be tinkamos nuorodos;

17.2. autentiška autorystė (*authentic authorship*) yra tada, kai mokinys pateikia savo paties kurtą darbą. Kitų žmonių ar DI pagalba gali būti naudojama tik tiek, kiek leidžia mokytojas, ir prireikus turi būti nurodyta. Visi panaudoti šaltiniai turi būti tinkamai cituojami.

VI SKYRIUS AKADEMINIO NESĄŽININGUMO PRIEŽIŪRA

18. Akademiniis sąžiningumas progimnazijoje užtikrinamas per nuolatinę stebėseną, kurios pagrindu parenkami intervenciniai ir prevenciniai veiksmai.

19. Stebėseną vykdoma:

19.1. mokytojai tikrina pateiktų mokinių darbų originalumą, naudoja plagijavimo tikrinimo priemones;

19.2. akademinio nesąžiningumo atvejai registruojami MS *Office 365*, trumpai aprašant akademinio nesąžiningumo atvejį, nurodant mokinį (-ius), datą ir pritaikytas intervencijas.

20. Kad būtų užtikrintas akademinis sąžiningumas ir išvengta akademinio nesąžiningumo atvejų, vykdoma prevencija:

20.1. mokytojai kiekvienų metų pradžioje supažindina (arba primena) mokinius ir jų tėvus ar globėjus su akademinio sąžiningumo tvarka;

20.2. mokytojai moko mokinius tinkamo citavimo;

20.3. mokytojai, pateikdami užduotį, akcentuoja akademinio sąžiningumo svarbą, aiškiai formuluoja užduoties atlikimo sąlygas, pvz., leistinas ar neleistinas bendradarbiavimas (*collaboration* vs *collusion*);

20.4. Mokinių taryba įsitraukia į akademinio sąžiningumo stiprinimą, informacijos sklaidą progimnazijoje;

20.5. mokytojai akademinio nesąžiningumo situaciją bent kartą per mokslo metus aptaria metodinėse grupėse, numato siūlomus veiksmus akademiniam sąžiningumui stiprinti.

21. Įtariamo akademinio nesąžiningumo atvejais numatomos intervencijos:

21.1. situacijos tyrimas: mokytojas renka įrodymus dėl galimo akademinio nesąžiningumo ir aptaria situaciją su mokiniu;

21.2. tėvai ar globėjai informuojami apie vaiko akademinį nesąžiningumą;

21.3. akademinio nesąžiningumo atvejai registruojami MS *Office 365*;

21.4. mokiniui taikomos pasekmės dėl akademinio nesąžiningumo, pvz., darbo pakartotinis pateikimas, refleksijos užduotys arba drausminės priemonės, atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir mokinio amžių. Dėl pasekmių priemonių parinkimo mokytojas sprendžia savarankiškai, jei mokiny nusižengė pirmą kartą. Tam pačiam mokiniui per mokslo metus fiksuojant pakartotinį nesąžiningumo atvejį, mokytojas dėl pasekmių tariausi su progimnazijos socialiniu pedagogu;

21.5. po akademinio nesąžiningumo atvejų mokiniui teikiama pagalba: supažindinimas su akademinio sąžiningumo tvarka, atvejams kartojantis gali būti siūlomi įgūdžių lavinimo užsiėmimai ir (ar) refleksija, siekiant pagerinti akademinę elgesį.

VII SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Vilniaus šv. Kristoforo progimnazijos akademinio sąžiningumo tvarkos aprašas parengtas bendradarbiaujant su progimnazijos administracijos nariais, TB koordinatoriumi ir mokytojais.

23. Tvarkos aprašas peržiūrima kiekvienais metais. Šis dokumentas yra prieinamas visoms suinteresuotoms šalims.
